

Идући „трагом слова, од дућана до дућана...“⁶ Весна Тимотић верује да су лица књигољубаца шабачких сањала нарочите снове.

Према речима Васе Стајића „појава књижара и штампарија најбоље доказује да је неки град средиште које

⁶ Исто, 35.

подмирује културне потребе своје области.“⁷ Из наведених разлога, Шабац је (п)остао један од важнијих културних центара у српској култури.

⁷ Васа Стајић, „Културна прегнућа новосадских Срба“, у *Стари Нови Сад 1* (Нови Сад: Књижевна заједница Новог Сада, 1991), 317.

Монографија спомен-збирке Павла Бељанског

(Библиографски осврт)

Марија Јованцаи
Библиотека Матице српске, Нови Сад
jovancai@bms.ns.ac.rs

Спомен-збирка Павла Бељанског. Уредила Јасна Јованов. Нови Сад, 2009. и 2010.

Као плод вишегодишњег истраживачког рада стручњака Спомен-збирке Павла Бељанског, двадесет шест познавалаца ликовне уметности XX века и великог броја других сарадника, под уредништвом управнице Јасне Јованов, настала је обимна, великог формата и луксузно опремљена, монографија *Спомен-збирка Павла Бељанског*. Публикована су два издања на српском језику – ћирилично (2009) и латинично (2010), оба са истим бројем страна (510) и са преко 500 репродукција и фотографија црно-белих и у бојама. У њој су на репрезентативан начин представљена сва дела тридесет шест уметника која је, 1957. године, српском народу покљонио дипломата и колекционар Павле Бељански. Она се чувају, по жељи дародавца, у посебно саграђеној згради у Новом Саду, отвореној за јавност пре педесет година (1961).

Монографија садржи пет поглавља где су прегледно и исцрпно представљени вредност збирке (у тексту самог дародавца Павла Бељанског из 1962. године), историјат збирке, зграда са архитектонског становишта и њен архитект, биографије Павла Бељанског и уметника, уметничка дела са репродукцијама и пратећим текстовима истакнутих историчара уметности и хронолошки подаци о животу Павла Бељанског и о Спомен-збирци.

У овом осврту посебна пажња биће посвећена пратећим целинама ове монографије које садрже попис текстова о Спомен-збирци и попис публикација које је припремила и објавила Спомен-збирка Павла Бељанског.

Прва целина са насловом „Литература о Спомен-збирци Павла Бељанског“ обухвата описе књига, уметничких каталога и прилога публикованих у периодичним издањима о Спомен-збирци, као и о уметницима чија се дела чувају у њој. То је, у ствари, скривена библиографија која садржи само литературу, а хронолошки представља наставак *Библиографије Спомен-збирке Павла Бељанског* коју је приредила врсни

и познати библиограф Вида Зеремски (Нови Сад, 1996). У овој библиографији обухваћен је период од 1997. до 2008. године и у том распону, у хронолошком низу распоређене су библиографске јединице, за разлику од претходног издања, где је распоред био тематски, према именима тридесет шест уметника чија су дела заступљена у Спомен-збирци. Иако јединице нису нумерисане, пребројавањем је утврђено да их укупно има 845, од тога 20 је за монографске публикације, а 825 за прилоге у часописима и новинама. У оквиру године прво су описани прилози, а потом монографије. Прилози су распоређени према датумима, а књиге азбучно према именима аутора. Опис је скраћен, без одреднице, али са подацима довољним за идентификацију публикације, доследно наведеним истим редоследом и у истом броју. Највише има прилога из новосадског дневног листа *Дневник*, чији сарадници су пратили и обавештавали јавност о свим активностима ове установе. Библиографија је штампана петитом, двостубачно, на странама 491–500.

Друга целина „Издања Спомен-збирке Павла Бељанског“, како се из назива види, садржи описе свих публикација које је објавила галерија, почев од првог каталога из 1961. године Вере Јовановић, до последњег из 2008. Јасне Јованов. Укупно је описано 66 издања, од којих је највише изложбених каталога. Описи су исти као у претходној целини, штампани петитом и двостубачно на странама 501–502. Иако ова библиографија нема пратеће регистре (у монографији постоји именски регистар, али нису обухваћена имена из библиографије) сналажење у грађи је релативно лако, а ни њена вредност тиме није умањена. Издвојена као засебна целина и као додаток монографији, ова скривена библиографија садржи драгоцене податке о Спомен-збирци и има велики информативни значај за даља истраживања, како у ликовној уметности, тако и у области библиографије.